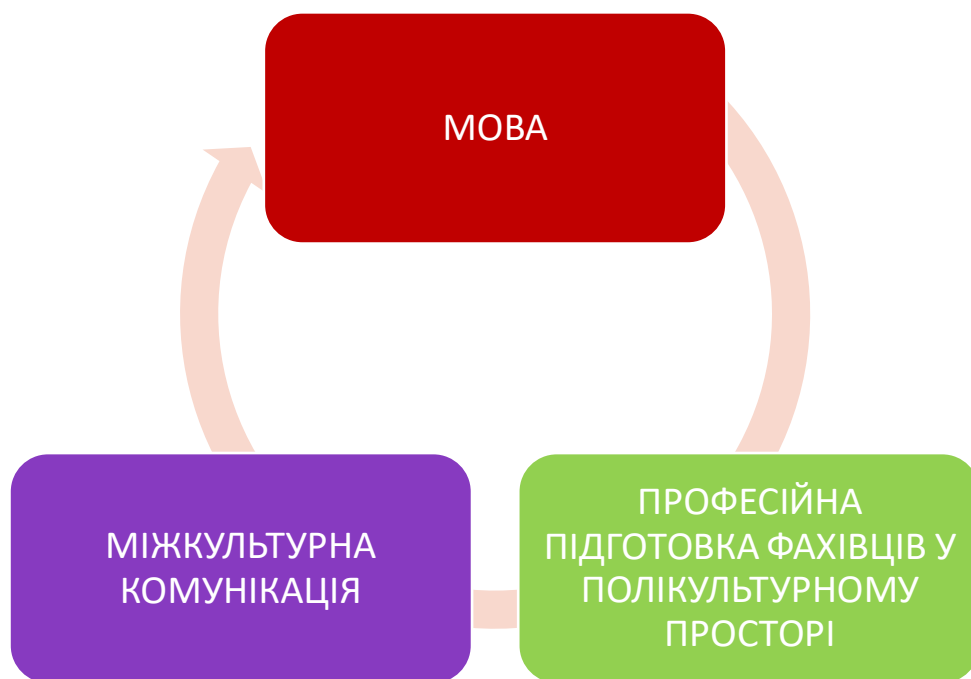

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І

ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

ХАРБІН – 2025

ОДЕСА – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний

університет імені К.Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики

Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»

Інститут педагогічної освіти і

освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Україна)

Харбінський інженерний університет (КНР)

Намсеульський Університет (Республіка Корея)

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

Харбін – 2025

Одеса – 2025

УДК: 378:81'25-027.512(062.552)

Авторський знак: А43

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 16 від 29 травня 2025 року)*

Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі: Міжнародний журнал. – Випуск 8. – Харбін : Харбінський інженерний університет, 2025 – 136 с.

© Харбінський інженерний університет (м. Харбін, КНР), 2025

© Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна), 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	11
СЕКЦІЯ I. НАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	13
<i>Беляєвська Вікторія</i> . Специфіка перекладу фразеологічних одиниць.....	13
<i>Chen Haixia, Wu Xuan</i> . Ethical Risks of AI Translation: Toward a Global Governance Framework...16	16
<i>Ding Xin</i> . Cultural and Artistic Factors of Proverbs Representation in the Scale of Translation of a Literary Text.....	17
<i>Дерік Ілона</i> . Комп'ютерний переклад: виклики та перспективи.....	20
<i>Fan Yingfang</i> . A Study of Mechanism of AI-Empowered Adaptive Cross-Cultural Narrative Text Generation: Taking International Communication of Excellent Spiritual Heritage of Heilongjiang as an Example.....	22
<i>奧克薩娜·霍羅贊金娜 于奇加</i> . 十九至二十世纪之交中国钢琴演奏的起源.....	23
<i>奧克薩娜·霍羅贊金娜 胡易</i> . 论课外教育机构中学生音乐价值观的形成方法.....	24
<i>Gao Heyue</i> . A Comparative Study on the Translation of Culture-Loaded Words in the Joy Luck Club from the Perspective of Functional Translation Theory.....	30
<i>聂玉环</i> . 电影《长安三万里》唐诗英译的海外传播与译介探究.....	31
<i>Iliadi Alexander I</i> . Interpretation of the «Dark» Textual Elements and Etymology.....	32
<i>Korolyova Natalia Livievna</i> . Conceptual Connections as a Translation Problem (The Concept “Lord” as an Example)	35
<i>Popova Oleksandra</i> . Synergism in Translation of Economic and Legal Documents in the Academic Sphere: Distinctive Parameters (on the Material of English, German, Chinese and Ukrainian)	38
<i>Сонко Юрій</i> . Проблеми використання нейромереж у перекладі художніх текстів з української мови англійською.....	42
<i>孙岩, 刘丹</i> . 生态翻译学视角下许渊冲英译古诗翻译研究 – 以杜甫《登高》为例.....	45
<i>Li Yueteng</i> . Polysystemic Perspective on Li Wenjun’s Translation of the Sound and the Fury.....	46
<i>Любимова Світлана</i> . Переклад у світлі комунікативно-когнітивної парадигми лінгвістики.....	47
<i>Моргун Олександра</i> . Лінгвокультурна компетентність у китайсько-українському перекладі: формування та розвиток у системі вищої освіти.....	50
<i>Wang Huan</i> . Transcoding Strategies in Traditional Chinese Music Interpretation Study.....	55
<i>杨子怡</i> . 中国婚礼中新郎新娘身份建构的话语研究.....	56
<i>姚怡伊</i> . RCEP 与 WTO 协同推动数字经济发展的机制研究——以新加坡为例.....	58
<i>张祎鑫</i> . 翻译转换理论视角下环境科学文本翻译实践分析.....	60
СЕКЦІЯ II. ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ	61
<i>Avsheniuk Nataliia</i> . Benefits And Challenges of Using Chatgpt in English Language Learning by Higher Education Students: Ukrainian Context.....	61
<i>Ван Ченьсі</i> . Виховання підлітків засобами народного музичного мистецтва Китаю.....	64
<i>陈丽, 康晓芸</i> . 文学作品的地域文化表现——以《金上京史话》为例.....	67
<i>Glushchenko Volodymyr</i> . Tocharians and Their Languages: Linguohistoriographic Aspect.....	68
<i>Гуданич Наталія</i> . Педагогічний хакатон як засіб розвитку ініціативності суб'єктів освітнього процесу.....	72
<i>Kurasova Nataliya, Andrushchenko Anna</i> . The Role of Journalists in Shaping Public Opinion During Crisis Situations.....	76
<i>Лі Сюелу, Хуан Юйцзе</i> . Мультимодальні стратегії у навчанні східних мов як інструмент формування міжкультурної компетенції.....	79
<i>Li Shangyu</i> . Analysis of Chinese Female Discourse Power Changes in The Woman Warrior.....	81
<i>Liu Jiaxin</i> . Pragmatic Analysis of University Students’ Wechat Nicknames.....	82

(*naukovo-teoretychnyi chasopys z movoznavstva*) [*LANGUAGE (scientific-theoretical journal of linguistics)*], 39. pp. 13–18 [in Ukrainian].

4. Popova, O. V. (2024). Economic and Legal Documents in the Academic Sphere: Synergism of Translation (on the Material of English, Chinese and Ukrainian). *М О В А (naukovo-teoretychnyi chasopys z movoznavstva)* [*LANGUAGE (scientific-theoretical journal of linguistics)*], 41. pp. 28–37 [in Ukrainian].

Сопко Юрій І.

*аспірант кафедри германських і східних мов та методики їх навчання,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна*

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ НЕЙРОМЕРЕЖ У ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ АНГЛІЙСЬКОЮ

Ключові слова: *нейромережа, штучний інтелект, проблема, проблематика, рішення, неперекладність, переклад, дискурс, засіб, доброчесність.*

Вступ. Використання різноманітних спеціальних засобів перекладачем є обов'язковою умовою процесу перекладу, оскільки вони уможливають оперативне розв'язання поточних завдань в умовах нестачі часу. *Актуальність* роботи в цьому напрямку зумовлена дедалі частішим використанням можливостей штучного інтелекту й нейромереж у перекладі. Нині найчастіше використовуються нейронні мережі *ChatGPT, Gemini, DeepSeek* та деякі інші. Їхнє призначення у діяльності перекладача – дотримання балансу правил академічної доброчесності та збереження його автономії.

Основна частина. Оскільки нейромережі становлять (а) особливий тип комп'ютерних алгоритмів для допомоги розв'язання складних завдань [1], (б) спосіб машинного навчання (комп'ютер вчиться виконувати завдання в роботі зі значною кількістю прикладів) [2], (в) обчислювальну модель, побудовану за зразком функціонування людського мозку [3], то вони здатні обробляти великі обсяги даних, виокремлювати з-поміж них закономірності та давати підґрунтя для відповідних висновків/рішень. Наприклад, при користуванні нейронними мережами в автоматизованому перекладі важливим є дотримання оригінального змісту в широкому розумінні, тобто зберегти особливості стилю автора, його семіотики, світогляду, його підтекст, алюзії тощо разом із усіма помилками, яких

він припустився (навмисне чи ні). Це означає, що нейронна мережа все-таки залишається помічником перекладача, допоміжним засобом, який не визначає особливості перекладу, а тільки збирає необхідні дані, висновок про які цілком в рамках професійної компетентності перекладача.

1. Особливо важким є переклад за допомогою нейромереж текстів зі значним психологічним навантаженням і глибинною символікою, як-от: матеріал творів Говарда Ф. Лавкрафта, чия творчість вирізняється символікою і міфологічністю вигаданого ним всесвіту, який важко зрозуміти навіть читачеві, не кажучи вже про штучний інтелект. Пор. *«Outside the ordered universe is that amorphous blight of nethermost confusion which blasphemes and bubbles at the center of all infinity – the boundless daemon sultan Azathoth, whose name no lips dare speak aloud, and who gnaws hungrily in inconceivable, unlighted chambers beyond time and space amidst the muffled, maddening beating of vile drums and the thin monotonous whine of accursed flutes; to which detestable pounding and piping dance slowly, awkwardly, and absurdly the gigantic ultimate gods, the blind, voiceless, tenebrous, mindless Other Gods whose soul and messenger is the crawling chaos Nyarlathotep»* (The Dream-Quest of Unknown Kadath), де нагромадження епітетів, без сумніву, може дістати адекватного перекладу лише в роботі перекладача.

Нехтування помилками в роботі нейромережі може призвести до небажаних наслідків, а отже, робота з подібними програмами вимагає від перекладача відповідного рівня володіння ними.

2. Перед початком використання методів автоматизованого перекладу необхідно попереднє всебічне вивчення тексту і досконале знання дискурсу автора з урахуванням усіх нюансів та прихованих смислів. Не володіючи твором у повній мірі, сам перекладач навряд чи зможе надати штучному інтелекту належний об'єм даних задля досягнення очікуваного результату. Наприклад, переклад *«the monstrous nuclear chaos beyond angled space which the Necronomicon had mercifully cloaked under the name of Azathoth»* (Г. Ф. Лавкрафт «The Whisperer in Darkness»), який би спирався на уявлення про ядерний апокаліпсис від використання ядерної зброї, був би абсолютно неприйнятним, оскільки спонукав

би читача до неправильних висновків. Річ у тім, що в часи, коли було надруковано це оповідання (1931 р.), ідея ядерної зброї з її потужною руйнівною силою не була ще відомою. Йдеться про ієрархію богів у міфологічному всесвіті письменника, де Азатот посідав центр, ядро всесвіту.

3. Результати, отримані внаслідок залучення до перекладу програм штучного інтелекту, часто містять крайнощі: там, де припускається вживання простих слів, нейронна мережа може перевантажити перекладений текст структурно складнішими лексемами чи навіть словосполученнями, хоча без цього цілком можна обійтися (*to risk – to take risks, to run risks* або *be safe, reinsure – play it safe*).

4. Програми штучного інтелекту не враховують нюансів естетики тексту, часто ігноруючи деталі, потрібні для створення відповідного естетичного ефекту на читача, без чого переклад багато втрачає, а інколи й загалом втрачає сенс. Пор., наприклад, складність перекладу українською мовою такого уривка з оповідання Г. Ф. Лавкрафта: *«He was now on a dim-litten plain whose sole topographical features were great boulders and the entrances of burrows. The ghouls were in general respectful, even if one did attempt to pinch him while several others eyed his leanness speculatively. Through patient glibbering he made inquiries regarding his vanished friend, and found he had become a ghoul of some prominence in abysses nearer the waking world. A greenish elderly ghoul offered to conduct him to Pickman's present habitation, so despite a natural loathing he followed the creature into a capacious burrow and crawled after him for hours in the blackness of rank mould. They emerged on a dim plain strown with singular relics of earth – old gravestones, broken urns, and grotesque fragments of monuments – and Carter realised with some emotion that he was probably nearer the waking world than at any other time since he had gone down the seven hundred steps from the cavern of flame to the Gate of Deeper Slumber»* (The Dream-Quest of Unknown Kadath).

Висновки. Проведене спостереження дає підстави говорити про те, що активна заміна традиційного авторського («людського») перекладу перекладом, виконаним формами штучного інтелекту, поки що повністю не виправдовує себе

й надалі навряд чи виправдає з огляду на те, що в парі «людина – нейромережа» головною все-таки є людина, а машина лише виконує певні операції, що потребують контролю й корекції з боку перекладача навіть попри значний потенціал штучного інтелекту. Використання технології нейронних мереж в автоматизовану перекладі є доцільним лише при суворому дотриманні певних жорстких правил і достатньому рівні обізнаності перекладача.

Література:

1. Дія.Освіта – ІТ-студії URL: <https://it-osvita.diia.gov.ua/task/item/2a163d33-3da4-48d2-bbd0-f3a14a7b93da> (дата звернення 03.03.25).
2. Нейромережа – що це, як працює, найкращі приклади. URL: <https://journal.gen.tech/post/sho-take-neiromerezhi> (дата звернення 03.03.25).
3. Нейромережі – це що простими словами і як працює у 2023 році. URL: <https://www.site2b.ua/ua/web-blog-ua/neiromerezhi-shho-ce-i-yak-pracyuye.html> (дата звернення 03.03.25).
4. The First Public Demonstration of Machine Translation Occurs. URL: <https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=666> (дата звернення 03.03.25).
5. Система автоматизації перекладу – це не машинний переклад. URL: <https://www.itaf.biz/uk/systema-avtomatyzacii-perekladu-ce-ne-mashynnyj-pereklad/> (дата звернення 03.03.25).

孙岩¹, 刘丹²

¹ 讲师, 外国语学院, 哈尔滨工程大学, 哈尔滨, 中国

² 讲师, 外国语学院, 哈尔滨工程大学, 哈尔滨, 中国

生态翻译学视角下许渊冲英译古诗翻译研究 – 以杜甫《登高》为例

关键词: 生态翻译学, 三维转换, 《登高》

生态翻译是一种以生态学为视角的翻译研究方法。其核心是要求译者从语言、文化、交际三个维度确保翻译作品能达到原作的意境和效果。本文以许渊冲翻译的唐诗《登高》为例, 以生态翻译学为指导理论, 从“三维”转换的角度对许渊冲先生的古诗英译文本进行研究, 探讨“三维”转换策略对古诗词翻译的适用性, 希望在提高译文质量的同时, 促进不同文化的交流互鉴。

参考文献

1. 胡庚申. (2008). 生态翻译学解读. *中国翻译*, 29(06), 11–15+92

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

Підписано до друку з оригінал-макета 29.05.2025.

Формат 60×84 1

/16. Папір офсетний. Гарнітура Times.

Обл.-вид. арк. 6,04. Ум. друк. арк. 147.

Тираж 300 прим.

Різографія.

Видавництво «Харбінський інженерний університет»
м. Харбін, вул. Наньтон, 145-1, район Наньган, 150001, КНР